

GAZETA TRANSILVANIEI

Abonamentul: pentru Austro-Ungaria pe un an 24 cor.; pe 1/2 an 12 cor.; pe 3 luni 6 cor., pentru România şi streindatate pe un an 40 lei; pe 1/2 an 20 lei

ZIAR POLITIC NAŢIONAL.

Apare seara, în fiecare zi de lucru.

Redacţia şi administraţia: Strada Prundului Nr. 15.
Inseratele se primesc la administraţie. Preţul după tarif şi învoială
Manuscrisele nu se înapoază TELEFON Nr. 226.

Exodul Bucovinenilor.

A treia oară încălcă armatele ruseşti pământul sfinţitelor amintiri istorice, Bucovina majorizată de populaţie românească. Oraşele Ardealului au oaspeţi pe mulţi fraţi bucovineni, cari n'au vrut să vadă cu ochii stările invaziei şi să se supună noului regim. Ei vin la noi cu glasul uscat al suferinţei, dar transportaţi de nădejdi că totuşi Bucovina n'are să îndure prea mult circumstanţe, cari desorientază mersul vieţii sociale. Inima noastră se înduioşează, suferinţa lor se repercutază în noi cu egală intensitate, se înţeleg doar prea bine fraţi cu fraţi.

Armata mare pe unde trec evident că introduc un regim, care face imposibilă o menţinere a echilibrului vieţii sociale, trezeşte o surescitare sufletească ce face pe oameni să dea o nouă perspectivă grabnică vieţii, să ia casa în spate, adică ce pot salva şi duce cu ei din rodul muncii lor gospodăreşti. Aşa au făcut şi Bucovinenii mulţi, înapăimântaţi de prăpădul invaziei, au pornit care încotro.

Comunicatele noastre oficiale amintesc despre retragerea trupelor noastre în perfectă ordine, în Bucovina retragerea făcută în faţa preponderanţei de forţe ruseşti necrutate de politica războinică a ţarismului agresiv. Se poate presupune ce proporţie au luat pagubele pe unde vor trece aceste armate muscăleşti, şi ce va constata oficialitatea noastră că ar fi necesar pentru refacere, reconstituirea „dulcei Bucovine” după o contraofensivă încoronată cu triumf.

Asistăm astăzi la una dintre marile tragedii ce se petrec pe teritoriu împopulat cu reprezentanţi ai sângelui nostru. Poeţi şi artiştii au motive dintre cele mai rare de a immortaliza acest mare fapt al exodului al doilea ce-l fac Bucovinenii noştri.

Adevărat, până astăzi, n'am văzut pe niciun pânze, cari să prindă în simbol situaţia de completă desorientare ce-o dă o invazie, cum de pildă au Rutenii din aceeaşi Bucovina, pe un Fri-

deric Pautsch. Cine n'a stat ceasuri întregi înmărmurit în faţa tablourilor cu Rutenii în panică, fugind fără ţintă, cu părul în vânt, amestecându-se printre cără răsturnate şi cai în goană nebună, şi încoronând aceste scene un vânt tiran ce sporeşte straniu tabloului cu participarea naturii la exodul înfricoşat rutenean din timpul primei invazii muscăleşti?

Desigur arta românească, ce-şi are aşa de aleşi reprezentanţi în pictura realistă, nu va scăpa să prindă scenele exodului Bucovinenilor, pe pânze ca cea cu *die Auswanderer* de Pautsch, ca să fie mărturie traică pentru viitor despre stările de astăzi.

Bucovina a trebuit să îndure cele două încălcări de armate străine, dar desigur că nu se va vorbi despre ea cum s-a vorbit despre Polonia. Era în discuţiune în timpul când nu se începuse marea ofensivă germano-austro-ungară. Mai anul trecut, viitorul Poloniei. Ruşii promiteau, în tradiţionalul lor chip, restaurarea Poloniei ca ţară autonomă, Germanii şi reprezentanţii monarhiei însă aşezau Polonia în cadrele mai largi ale unui imperiu ce ar separa germanismul de slavism şi ar face pe mult timp, dacă nu chiar definitiv, imposibile conflicte de cari erau până aci permanente, inevitabile. Cele două armate însă erau pe un front ce da inima Poloniei. Se iviră atunci nişte scriitori cari spuneau, că nu se mai poate vorbi de Polonia, căci a căzut jertfă incursiunilor de armate mari cari o vlăguesc cu desăvârşire. Astăzi, după ce întreg teritoriul polon vechiu aproape este cucerit de puterile centrale, este pe cale poate să se îndeplinească ideea despre *imperiul mediu*. Dă Bucovina probabil nu se va putea vorbi ca Polonia în timpul când suporta pe trupul ei imensele armate. Nădăduim împreună cu refugiaţii Bucovineni să se restabilească în curând rostul lor gospodăresc, părăsind Ruşii meleagurile din cari tăşnesc Prutul şi Siretul, căci nimic nu-i îndreptăţeşte să treacă prin foc şi sabie un pământ ce nu le-a aparţinut în trecut şi nu le va aparţine nici odată, ideea pan-

slavistă fiind născută-moartă. Armatele austro-ungare şi germane dealtfel îşi vor spune cuvântul.

Iar până la restaurarea Bucovinei inima noastră pulsează la fel cu voi, fraţilor din miazănoapte.

Sărbătorirea unei munci de 25 ani.

Dăm loc cu o deosebită plăcere următorilor şire, cari ne sosesc din Sibiu:

În şedinţa din (1 Iulie n. c.) a comitetului central al „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiu”, vechiul membru din comitet, domnul profesor *Dr. Vasile Stan*, a făcut următoarea propunere:

Considerând, că secretarul Reuniunii noastre de agricultură din comitatul Sibiuului, *dl Victor Tordăşianu*, a împlinit deja 25 de ani în această funcţie grea şi, că activitatea acestei Reuniuni, aproape dela începutul existenţei sale până astăzi, este legată, în cea mai mare parte de munca desinteresată a sa;

Considerând, că la numeroasele întruniri agricole şi prelegeri economice populare, la înfiinţarea de tovărăşii agricole, la introducerea şi procurarea maşinilor agricole în muncile agricole, la introducerea nutreţurilor măiestrite şi promovarea acestora, prin procurarea şi împărţirea de sămânţe, la înmulţirea publicaţiunilor de interes economic, cari azi formează o bibliotecă indispensabilă pentru economi, apoi

Considerând că la promovarea culturii vitelor şi îmbunătăţirea soiului acestora prin expoziţii de vite de prăsilă, de oi de prăsilă, la promovarea culturii pomilor prin expoziţii de poame şi sărbătorile pomilor şi ale păsărilor, prin împărţirea de altoi şi pădureţi, la promovarea industriei de casă prin adunarea de modele de ţesături şi cusături, prin iniţierea şi organizarea primei expoziţii din industria de casă şi cea profesională la 1902 şi prin colaborarea la aceasta, care a dat fiinţă celui dintâiu „Album” artistic de ţesături şi cusături la Români,

Considerând mai departe, că la înlesnirea creditelor ieftine pentru ţărani prin introducerea însoşirilor de credit sistem „Raiffeisen”, în sfârşit

Considerând, că la îmbunătăţirea rasei umane prin introducerea celor dintâiu expoziţii de copii la Români, atât de folositoare din punct de vedere educativ, igienic şi al economiei naţionale, prin cari lucrări şi-a desfăşurat Reuniunea programul său de activitatea binecuvântată într'un pătrar de veac,

munca cea mai intensivă, mai devotată şi mai desinteresată, la cele mai multe lucrări însăşi iniţiativa a avut-o secretarul Victor Tordăşianu, propun:

ca cei 25 ani de secretariat ai dlui Victor Tordăşianu, împliniţi acum să fie marcaţi de comitet cu laudă în analele Reuniunii române de agricultură, d-lui Victor Tordăşianu, în şedinţa de azi, să-şi exprime *deplina sa satisfacţie, mulţumită şi recunoştinţă pentru munca îndeplinită despre binele Reuniunii şi prin aceasta a populaţiei române din acest ţinut* şi despre acest conclud să se facă menţiune şi Adunării generale proxime.

Această propunere acceptată de comitet, a fost trecută în procesul verbal al şedinţei. R.

La urările de bine şi la recunoştinţa binemerită, care se aduce vrednicului şi neobositului prezident al Reuniunii rom. de agricultură din comitatul Sibiu, d-l Victor Tordăşianu, ne alăturăm şi noi din toată inima.

Operaţiunile militare germane.

Buletinul oficial pe ziua de 12 Iulie.

Câmpul de operaţiuni dela vest.

Luptele iniţiate în 10 Iulie de ambele părţi ale şoselei *Bo-paume-Albert* în Contalmaison şi în păduricea *Trones* şi spre sud se continuă cu vehemenţă îndârjită. Spre sud dela *Somme* Franchezii au suferit un eșec simţitor pe prilejul unui atac în stil mare pe frontul *Belloy-Soyecourt*; atacul lor a eşuat total în focul nostru. Deasemenea au trebuit să se retragă în poziţiile lor anterioare trupe mai slabe pornite spre *Lamaisonette-Barlaux*, îndurând mari pierderi. Deasemenea au fost respinse în mai multe puncte ale frontului *Champagne*, astfel spre ost şi sud-ost dela Reims, spre nord-ost dela Massiges, mai departe spre nord-vest dela Fliny atacuri parţiale franceze.

În sectorul *Maas* spre stânga de rău au avut loc numai lupte mai mici. Pe malul drept al râului ne-am apropiat poziţiile noastre de întăriturile dela *Souville* şi *Lauffe*, făcând cu acest prilej prizonieri 39 ofiţeri şi 2106 soldaţi soldaţi. Contra-atacuri puternice au fost respinse. Întreprinderile patrulelor germane spre sud-vest de *Dixmuiden* şi *Cerny* (sectorul *Xsne*) şi spre ost de *Pettershhausen* au avut succes.

Un biplan englez a fost constrâns la Athies spre sud dela Peronne să aterizeze în liniile noastre, un avion duşman s'a prăbuşit la Soyecourt, iar unul, în urma focului nostru de apărare, la Chattancourt. La Dambosle, spre vest de râul Maas, a fost coborât de aviatorii noştri un balon captiv.

La ost şi sud-ost.

O încercare de trecere a unor detaşamente ruseşti peste *Dina*, spre vest de lacul *Narocz*, a fost zădărnicită.

La frontul *Stochod* situaţia este în genere neschimbată.

Detaşamente ruseşti, cari au încercat să pună piciorul pe malul stâng la *Ioanovia*, au fost atacate. Nici un om n'a putut scăpa pe malul sudic. Aici şi la linia ferată *Kovel-Rovno* au fost prinşi încă peste 800 oameni, Prada ultimelor două zile la *Stochod* se urcă, pe lângă un număr de ofiţeri, la 1932 oameni şi 12 mitralieze. Escadrelle noastre aviatice au continuat activitatea lor de atac spre ost de *Stochod*. Un balon captiv duşman a fost coborât.

Câmpul de operaţiuni din Balcani.

N-au avut loc evenimente de importanţă.

Institutul Otteteleşanu

— Publicare de concurs. —

Cu începerea viitorului an şcolar 1916—17 se vor primi douăzeci elevi în institutul de fete dela Măgurele (Ilfov), fundat de Ioan Otteteleşanu şi înfiinţat de Academia Română, cărora li se vor da, conform dispoziţiunii testamentoare a răposatului fondator, o creştere casnică şi instrucţiunea cuvenită unei „bune mame de familie, fără pretenţiuni sau lux.”

CertIFICATELE de absolvire ce se vor libera elevelor la terminarea studiilor nu vor da dreptul la ocuparea nici unei funcţiuni publice.

În tot timpul studiilor de 5 ani, elevele vor avea întreţinerea în institut şi nu vor putea părăsi şcoala până la terminarea studiilor, afară de cazuri de forţă majoră.

Sunt admise în Institut copile născute din părinţi români, deplin sănătoase, cari până la 20 August 1916 au împlinit 13, dar încă nu 15 ani, au

Tu ai plecat de-aici..

lui A. COTRUŞ.

Tu ai plecat de-aici,
Cu ultimii Ardealului voinici,
Tu ai plecat...
Pe drumul lung şi blăstămat
Pe drumul îmbătăt
De sânge,
Durerea inima ne-o frânge, —
Nădejdea însă nu ne-o stânge...
Tu ai plecat
Cu aceia ce grăesc ca tine,
Cu aceasta doar te-ai mângăiat,
Durerea lor, a ta s-o aline,
Şi Tu, ca nime altul
Chemarea sfântă Ńi-o 'mplineşti,
Ş' ştie bine 'ntreg Ardealul,
Că'n luptă grea astăzi tu eşti!
Că plângi eu fraţi-Ńi împreună,
Că chinul lor,
Durerea lor,
O simţi în inima ta bună
Ş-o cânti pe jalnica ta strună.

Te-om aştepta cu dor,
Cu dor chinuit
Când stâncile vor fi 'nroşite
Şi visurile împlinite,
Atunci să vii
Cu-ai neamului tăi fii;
În ziua sfânt'a primăverii,
La „sărbătoarea învierii“...

Bl. Ond na.

Aron Cotruş.*

„Iobagi viteji, voinici de fier, eroi,
În şanţuri, prin zepesi ori prin n roi,
Pe ger şi ploa.

În marşuri, la atacuri, zdrobitoare,
Mi-e sufletul cu voi!..

Iar când dormiţi, c'o dragoste leb-Ńă,
Iubirea mea vi-i tristă santinelă,
Şi până la mormânt va fi cu voi,
Fraţi dulci iobagi, nenorociţi eroi!..

„În ţara morţii” din vol. S. M. de A. C.

Acum a plecat, cu totul!... Până acum a fost numai cu sufletul la ei, la fraţii lui. S'a dus, şi poate nu s'o mai întoarce niciodată!...

Dar piară acest gând fioros! El, care e suflet, din sufletul neamului său — cum zice măestrul Coşbuc — el, care-i cântă amarul, căci de altceva nici n'a prea avut parte, el, să piară, ar fi o rană prea grea...

Gândul acesta părească-vă deci. Cotruş, nu va cădea jertfă la „sărbătoarea morţii”, deşi a plecat spre ţara ei, căci el are chemarea sfântă, de a prinde 'n vraja versurilor, de a spune tuturor, durerile neamului său, a acestui biet popor de „iobagi”, pe care comedia asta satanică „de-avuturi îl despoaie“...

Nu! El va veni, în zilele senine, cari vor urma după acestea, atât de

*) A plecat Sâmbătă în 25 l. c. spre frontul italian.

înorate şi blăstămate, în cari fraţii noştri cad, într'un şir ce parcă nu mai are sfârşit, cad fraţii noştri cei mai voinici, ca brazil înalţi loviţi în vârfuri de fulger; el va fi atunci alesul acelor zile, el va fi sufletul lor! El, le va simţi mai bine sfîntenia, şi le va cânta cu avânt, cum numai el ştie.

Iar până atunci, dacă soartea a voit ca şi el să plece în luptă, întocmai cum o prorocise „cu ultimii Ardealului voinici”, să credem, că strunele lui vor vibra mai bine acolo, unde vor trebui să se mişte, căci a dat şi până acum dovadă, că nu poate rămâne nepăsător — ca alţii — la durerile ce le suferă neamul său. Aşa sperăm, că Cotruş va isbugni acolo, unde a plecat, în versuri cum n'a mai scris, că după războiul va ocupa locul care i se cuvine în literatura noastră, că va fi încununat cu lauri, cum încununăţi cu lacrimi au fost ochii noştri, cari l'am văzut la plecarea lui din gara Bălgradului.

Când l'am zărit în învâlmăşala cea mare dela gară, mă uitam la el să văd ce sta scris pe faţa lui în acele momente, iar în gând îmi ziceam „ce-o fi simţind el acum?...” Sta nemişcat, cu ochii adânciţi în orbite, cu câteva roze aminate în mână, privind nepăsător la mulţimea care căuta să îmbărbăteze pe cei cari pleacă şi să le facă inimă bună. El sta nemişcat, părea că tot ce vede e joc de teatru, deşi erau, atâtea despărţiţi cari îi storceau lacrimi.....

coala, un ofiţer îşi suise copilaşul în vagon, nu se mai putea despărţi de el; colo femeia îşi îmbrăţoşa şi săruta cu foc bărbatul, care-o mângăia, să nu mai plângă, că doară nu-i mort; dincolo o păreche tinăra sta privindu-se pătmas, când ea îi întinse o floare, iar el îi sărută apăsăt mână, înmormântându-şi privirile în ochii ei...

Nu mai e sta nemişcat; mai sărută odată cu privirea cetatea marelui Voivod, apoi se urcă...şi trenul porni.

A. Ramlo.

Lectură românească.

De: Emil Isac.

De-un timp încoace primesc multe scrisori, în care cititori anonimi mă roagă să dau în vileag doleanţa lor. Ni să plâng anonimiz — de-obicei bieţii noştri soldaţi răniţi de prin spitale străine — că nu au la îndemână lectură românească şi că oricât ar dori să citească scrierul românesc, arareori se întâmplă că prin graţiile şi grilajele spitalului să pătrundă cartea românească, aducătoare de mulţumire proaspătă, de odihnă, de adămbrire sufletească după ore lungi de extas şi suferinţă. „Pretenţia” asta a publicului anonim este un nou argument pentru un analisator al stărilor noastre culturale, ca acesta să ames-

tece fraze de sinceră revoltă în epitelete galante şi afectuoase ce se life-rează publicului.

Este în deobşte cunoscut că organizaţia noastră culturală suferă de mari lipsuri.

Unitatea noastră culturală, sugestivă şi entuziastă, nu este rezultatul organizaţiei noastre — ci efortul firesc al energiei neamului românesc.

Conştiinţa naţională a celui din urmă ţăran ca şi a celui mai de frunte intelectual izvoreşte dintr'un sentiment natural şi dacă am fi vrut să secerăm „resuitate” culturale din organizaţia noastră, nu ştiu dacă pozitivul ar întrece negativul? Nu vom analiza stările în care se află organizaţia noastră culturală. Avem un motiv serios, împins până la un argument puternic pentru a nu apuca bisturul, ci a mângăia ca ramura de măslin: satul arde şi este ridicolă baba care se piaptână, ori cât de lung iar fi părul şi strălucitor pieptănul!...

Cred însă că scriitorul are o datorie chiar neplăcută, de-a deştepta interesul pentru cauze adormite. A scutura din somn pe cineva nu este păcat, cum credea Horaţiu, ci este o datorie dacă astfel îi salvezi viaţa. Nu vom turbura somnul oportuniştilor noştri, îi vom lăsa să viseze supt platani, să rumeghe iluzii şi să bea şampanie, să uite răcnetul celui străpuns pe stepele Galţiei, care adoarme cu plămâni sfir-

pregătirea ce se dă în școlile primare din România și au obținut la terminarea cursului primar cei puțin media 7,50. Candidatele cu clase secundare, să prezinte certificatele de clase secundare având media cel puțin 6,50.

Nu se admit dispense de nici un fel. A doua soră nu poate fi admisă în Institut, decât numai după trecerea a cel puțin trei ani de la absolvirea celei dintâi.

Părinții elevelor primite în Institut nu pot să-și ia fiicele în familie decât pe cele din clasele I și III în vacanța mare, iar pe cele din clasele II și IV în vacanța Paștilor. Direcțiunea își rezervă totuși dreptul de a hotărî cari din ele se pot bucura de vacanțe în familie.

Părinții aspiranților ori reprezentanții legali ai acestora au să trimită la Academia Română — până la 20 August 1916 — cererile de înscriere însoțite de: actul de naștere; actul de vaccinare; un act liberat de autoritatea comunală respectivă, în care, pe lângă naționalitate, se vor mai arăta: profesiunea părinților, starea lor materială, impozitele ce plătesc și numărul copiilor cu vârsta lor; în caz de vor fi funcționari sau pensionari, și cuantumul salariului sau pensiei; atestatul școlar despre terminarea claselor primare și alte certificate de studii.

Actul de sub litera c trebuie să cuprindă toate datele cerute; în caz contrariu, el se va înapoia cu celelalte acte și nu se va mai face înscrierea.

Comisiunea Fundațiunii Ottetelesanu, examinând actele și luând informațiunile ce va crede de cuviință, va dispune ca concurențele, cari îndeplinesc condițiunile mai sus precizate, să fie supuse la un examen de primire, prin care se va constata gradul de pregătire în ceea ce privește cetirea și scrierea, analiza etimologică și cea sintactică, cele patru operațiuni, geografia și istoria țărilor române.

Concurențele cari nu sunt din România se admit fără examen de primire, în virtutea atestatorilor obținute în școlile similare din patria lor, și au să trimită la Academia Română, tot până la 20 August stil vechiu, cererile însoțite de actele enumerate mai sus, de un atestat medical și de o fotografie a lor. Actele în limbi străine vor fi însoțite și de traducerea lor în românește. Lipsa fotografiei atrage după sine neînscrisura între candidate și înapoierea celorlalte acte.

Academia își rezervă însă dreptul de a face admiterea definitivă a copiilor din afară de Regat numai după ce ele vor fi examinate de medicul Institutului.

Examenele se vor începe în localul Academiei, Luni la 12 Septembrie 1916, la ora 8 dimineața.

Cu începere dela 25 August, părinții pot ridica actele de naștere, de vaccinare și de studii, cu cari au înscris copilele.

Cheltuielile noastre de războiu. În decursul desbaterei, care a avut loc ieri în camera ungară în jurul dării pe câștigul de războiu, ministrul de finanțe Teleszky a comunicat c cheltuielile războiului au fost în cele 23 luni ale războiului lunar de 450—470 milioane, iar astăzi se urcă la 560—600 milioane coroane.

ticați pe pernele de lână stogoșe ale spitalului boem și austriac și care după cea dintâi zi cu soare, caută și așteaptă lectura românească. Har Domnului avem și noi astăzi, în toate centrele românismului, sute și sute de intelectuali, care vor să muncească pentru progresul nostru cultural. Adevărat, că sprijinul publicului este încă platonice față cu inovațiile culturale. O revistă literară nu și-a putut asigura decât 700 de abonaji; cotidienele noastre nu întrec, toate la un loc, tirajul unui singur ziar din Capitala ungară; scriitorii români din Transilvania nu și plimbă armăsarul pe pământul Someșului, și „lectura românească” nu este încă primărită cu stima și admirația cuvenită.

Vina este mai totdeauna a organizației. Publicul este în toată lumea unul și același: sunt ficții lozincile despre progresul unui neam în ale culturii și despre regresul altui neam în același. Publicul este pretutindeni același: entusiast, naiv, romantici și nespus de iubitor, pe care îl poți înmreji foarte ușor, dar care se înstreină dacă nu-l convingi de utilitatea acțiunii pe care o sprijinește. Sânt convins că dacă s-ar face o propagandă serioasă pentru presă și lectura românească, în curând, revistele noastre literare, cotidienele noastre, lectura noastră, n-ar mai fi trupuse atâtor mizerii și atâtor dejosiri.

Comunicatul Höfer.

Buletinul oficial pe ziua de 12 Iulie.

În nordul monarhiei.

În situație nu a avut loc nici eri o schimbare. Pe înălțimea *Hor-die* trupele noastre au respins șapte eșiri rusești. Pe partea de jos a râului *Stochod* au eșuat de asemenea mai multe atacuri ale dușmanului. Puterile noastre aliate cari se luptă la *Stochod* au făcut în zilele ultime 2000 Ruși prizonieri și au capturat douăsprezece mitraliere.

La Obertin în Galiția ostică un aviator austro-ungar a puscat un aeroplan rusesc sistem *Fahrman*.

La granițele italiene.

Spre sud-ost de valea *Sugana* trupele noastre au respins un atac vehement italian la *Monte Rasta*. Infanteria dușmană, care a rămas la o scurtă distanță, a fost constrânsă prin focul nostru de artilerie din flanc, să se retragă în oarele de seară, perzând cu acest prilej 1000 soldați.

La toate celelalte fronturi acțiunea a rămas în cadrele obicinuite.

Unul din aviatorii noștri a aruncat bombe asupra arsenalului maritim dela *Spezia*, reîntorcându-se în bine.

Câmpul de operațiuni din Balcani.

La *Voiusa de jos* au loc lupte de artilerie.

Generalul de divizie *Höfer*, locțiitorul șefului de stat major.

Războiul submarin. Din Viena se comunică: În luna Iulie au fost scufundate prin submarine și mine 61 vase comerciale dușmane de 101'000 tonaj.

Adunați urzici.

În urma războiului fiind puse pe picioare neînălțurabile în calea importului de bumbac, ministrul de războiu plănuiește adunarea în mare a cotoarelor de urzici. În scopul acesta, ministrul apelează prin autoritățile administrative la comune, ca acestea să îndrume pe locuitorii, cu deosebire pe copii de școală, ca să ia parte în măsură cât mai mare la adunarea cotoarelor de urzici necesare pentru pregătirea materialului trebuincios la fabricarea pânzelor de urzici.

Ministrul a dat autorităților administrative și o instrucție specială asupra modului, cum sunt a se culege urzicile în scopul industrial amintit.

În sensul acestei instrucții, culegerea urzicilor se face în două stadii și anume:

- a) Prima culegere se face după înflorirea urziciei, adică începând din ultima săptămână a lunii Iulie până la finea lui August.
- Urzicile culese înainte de înflorire nu s'au în primire, deci nu au valoare, deoarece coaja cotoarelor încă nu este deplin coaptă.
- b) A doua culegere privește urzici-

cile, ce cresc după prima culegere, adică lugerii cari au crescut până în Octombrie și sunt încă prea frazeți pentru a se putea întrebuinta la producerea de fuior pentru țesătorii.

Cotoarele de urzici se pot culege în scop de a câștiga fuior, și în Octombrie și Noembrie. Ba să pot întrebuinta și deci culege și iarna cotoarele de urzici, ce se vad ieșite prin zăpadă fie și plesuve și înghețate — dacă stau oable.

Urzicile, ce în urma înghețului sunt culcate la pământ și amestecate cu alte cotoare de burueni uscate, trecute deja în putreziciune, nu se pot folosi. Cotoarele nefolosibile se pot cunaște ușor prin aceea, că atinsă coaja lor cu unghia, îndată se deslipește de cotor, fiind putredă și se sfărâmă între degete.

Cu cât se apropie mai mult iarna, cu atât sunt expuse urzicile mai mult primejdiei de a fi nimicite de îngheț; deci culegerea trebuie făcută fără întârziere.

Urzicile se culeg tăindu-le cu cuțitul sau cu secera din fața pământului; a le smulge cu rădăcină și a le tăia vârful nu e permis.

Urzicile din prima culegere trebuie lăsate o zi să se veștejească, după aceea să strujesc pentru a le curăți de frunze. Cotoarele și frunzele se uscă separat, până atunci, până vor suna a uscate bine.

Cotoarele uscate se leagă în mănunchi. La legare se poate folosi numai soară sau cânepă, sârma la nici un caz.

Cotoarele de urzici, așa legate, se păstrează în loc uscat, ferit de umezeală, ploaie sau rouă.

Ministrul de războiu plătește poporașii civili în fața locului, în comună, pentru 100 kgr. de cotoare de urzici 6 Cor. și pentru 100 kgr. de frunze de urzici bine uscate, asemenea 6 Cor.

Cotoarele și frunzele uscate le iau în primire în comună, organele comandamentelor militare de stațiune „*Militar-Station-Commando*” din Sibiu, Cluj, Brașov, Alba-Iulia, Murașoșorheiu, Bistrița, Orăștie, Székelyudvarhely, Sas-sebeș, Bonghida, Elisabetopol și Mediaș.

Dacă într-o comună se adună aproximativ 5000 kgr. de cotoare (frunze) de urzici bine uscate, atunci respectiva primărie comunală e îndatorată a raporta acesta pe formulare anume pregătite, uneia din comandamentele militare amintite mai sus, care se va îngrijii de transportarea cotoarelor prin organele sale proprii.

Se observă, că la predare, atât cotoarele cât și frunzele de urzici trebuie să fie bine uscate și scutite de umezeală.

Învățătorii noștri și alți intelectuali ai comunelor noastre rurale vor face un bun serviciu, îndemnând poporul și pe elevii și elevele de școală să se ocupe cât mai intensiv cu culegerea cotoarelor și frunzelor de urzici, care este o ocupațiune ușoară, însă împreună cu câștig destul de frumos. Să se albe în vedere și nobilul scop, pentru care se folosește materialul câștigat din urzici) fabricarea de îmbrăcăminte de seama armatei. R. E.

Pentru Orfelinatul Uniunii fem. rom. din Ungaria.

Colecta D-șoarelor *Virginia Branisce și Nina Ilasievici* în Brașov, (Strada Caterinei și Str. Prundului) în suma de 252 cor. 30 fil. făcând 61 membri cu următoarele cotizații anuale.

Câte 30 cor.: Virginia Vlaicu.
Câte 20 cor.: Sidonia Petrovici, Prof. Axente Banciu.

Câte 10 cor.: Octavia Dr. Stinghe, Maria Zănescu, Maria Ciortea, Maria Dr. David.

Câte 5 cor.: Victoria V. Onițiu, Nina Ilasievici, Marioara P. Dima.

Câte 4 cor.: Eleftera Safrano, Elena Mihailovits, Simay Gerő.

Câte 2 cor. 40 fil.: Elena Ancoan, Dr. Sestil Pușcariu, Eleonora Pușcariu Radu Pușcariu, Lia Pușcariu, Virginia Branisce, Veturia Branisce, Valeria Branisce, Alma Popp, Florin V. Onițiu, Polixenia Ilasievici, Ipolit Ilasievici, Victor Branisce, Haralamb Călămăr, Pantelimon Dima, Maria Gr. Popescu, Prof. Ioan Pricu, Elena I. Pricu, Gitta Pricu, Sidi Pricu, Ioan Lacea, Maria Popescu, Leontina Popescu, Elisabeta Dr. Popescu, Rodica Popescu, Nicolae Flușturean, Ioan Chiroiu, Nicolae Balea, Paraschiva Balea, Hortensia Balea, George Drăghici, Voina Mirceanu, Teodor Zernoveanu, Dumitru Cristoloveanu, Nicolae Birt, Ioan Neamțu, Nicolae Tiu, Andrei Bordaș, Elvira Navrea, George Bucea, Prof. Petru Roșca, Iohana Roșca, Teodora Literat, Vița Butmăloi, Elena

Brânză, Leontina Dr. Bunea, Lenuța I. Spuderca.

Se chitează cu cea mai călduroasă mulțumită, tuturor generoșilor contributory, precum și zeloaselor colectante D-șoarelor *Virginia Branisce și Nina Ilasievici* fiind numite ca *membre binefăcătoare*.

În numele Uniunii,

Maria B. Baiulescu.
președintă.

ȘTIRI.

— 13 Iulie n. 1916.

Colecta ziarului „Românul” pentru Orfelinatul din Sibiu. Primim spre publicare următorul comunicat oficial:

Onorată Redacție!

Directorul ziarului „Românul” a binevoit a întreprinde o colectă pentru Orfelinatul nostru, iar suma colectată de 4174 Cor. 9 fil. o a depus în libelul „Victoria” Nr. 28329, care s'a transpus la cassa arhidiecezană. Aflând socoțiile exacte și concrete, am constatat, că s'a făcut publicare numai pentru suma de 22055 Cor. 37 fil. până la sistarea ziarului „Românul”, iar restul de 19418 Cor, 72 fil. rămâne să se publice în cartea de aur și în „Telegraful român” după cum va permite spațiul.

Aăeasta o aducem la cunoștință publică.

Sibiu, din ședința consistorului arhidiecezan ca senat epitropesc ținută la 18 Iunie 1916. *Mateiu Voileanu* asesor consistorial. *Dr. Octavian Costea* secretar.

Deputat congressional ad hoc din cler (Cercul Brașov și Treiscaune) a fost ales astăzi protopopul din Treiscaune, d. *Constantin Demian*.

La masa studenților „V. Onițiu” a mai contribuit *Familia Peteu* din Brașov în loc de cunună pe sicriul regretatei bunici *Paraschiva G. Pascu* 30 K.

Primească piosul donator sincer mulțumite. *Direcțiunea mesei studenților*.

† Ioan Șerb. Adânc întristați aducem la cunoștința tuturor prietenilor și cunoscuților, că iubitul nostru părinte *Ioan Șerb*, paroh gr. or. a înecat din viață azi Sâmbătă, în 25 Iunie v. c. în etate de 83 de ani, după un serviciu de 60 de ani. Immormântarea va avea loc Luni în 27 Iunie v. c. (10 Iulie n.) la 10 oare a. m. în cimitirul din Poiana. Fie-i țărâna ușoară și memoria binecuvântată!

Poiana (Polyán), la 25 Iunie v. 1916. Ana Șerb n. Bozdog ca soție. *Maria măr. Hândorean*, Aron, capelan în învățator, Ana măr. Muntean, Dochie măr. Hândorean, Ileana măr. Ghișe, Nicolae, învățator, Constantin Cornel, inginer reg., Marina măr. Bucurenciu ca fii și fiice. Aron, Dumitru și Ana ca frați și soră. *Ioan Hândorean*, Ioan Muntean, Nicolae Hândorean, Ioan Ghișe, George Bucurenciu, învățator, Eudochia născ. Muntean, Cornelia născ. Badiu ca gineri și nurori, precum și numeroși nepoți și nepoate.

Daruri. Pentru văduve și orfanii a contribuit d-l consilier comercial *Grigorie Simay* 40 cor. iar doamna *Eufemia Kertsch* 10 cor. Cea mai cordială mulțumită le exprimă donatorilor Magistratul orășnesc.

Necrolog. Adânc întristați aducem la cunoștința tuturor rudeniilor, prietenilor și cunoscuților, că mult iubita noastră soție și mamă *Paraschiva Popa n. Rucăreanu* a încetat din viață după îndelungate și grele suferințe, împărțită fiind cu sft. taine Marți în 28 Iunie v. în etate de 30 ani, și în al 13-lea an al fericitei sale căsătorii.

Immormântarea scumpei și neuitatei noastre defuncte a avut loc Joi în 30 Iunie la 3 oare p. m. în cimitirul bisericii *Adormirea Maicei Domnului* din comuna Cristian.

Dormi în pace suflet nobil! *Cristian*, în 29 Iunie 1916. O jellește soțul: *Gerasin Popa* inv. în Cristian și fiii *Ionel și Simica*.

Adresăm familii întristate sincere condolențe.

Mort pentru patrie. Ni-se scrie: În 30 Maiu a. c. s'a stins din viață pe frontul italian tinărul învățator *Alexandru Jurca* originar din Bucium-

Poieni, num. fiind abia 28 ani de viață și 9 de serviciu. În anii din urmă a ocupat postul dela școala confesionala rom. ort. din Blasfalăul de sus, tr. Bisă trița. A fost un bun învățator român-dovedind multă pricepere la îndeplinirea agendelor sale dascălești, pe lângă aceea și un membru plăcut al societății din care făcea parte. Immormântarea i-s'a făcut în pământul strein al Italiei departe de încercații lui părinți și frați, cari reclamau atât de mult spriginul moral și material al nenorocitului lor fiu și frate.

D-zeu să-l odihnească!

(Colegul N. P.)

Pentru fondul zărilor a contribuit cu prilejul reînnoirii abonamentului d-l *Dr. Victor Colceriu*, medic erarial mont. Rodna-veche 4 cor. Mulțumite.

În Franța se închid cafenelele la 10 oare seara. După o știre din Paris, ministrul de interne *Maloy*, a edat un ordin conform căruia pe teritoriul întregii țări toate cafenelele și crășmele au să fie închise seara la 10 ore, iar în Paris la 10^{1/2} ore.

Stipendii. Foiaa diecezană din Caransebeș publică următoarele cunoscute:

Pentru conferirea a patru ajutoare din *fundațiunea Episcopului Nicolae Popea* să publică concurs cu termin până la 17/30 Iulie 1916, și anume să vor conferi pe anul școlar 1916/17: 1. Două ajutoare de câte treisute (300) coroane dintre cari unul pe seama celui tinăr, care va învăța fabricarea de lumini de ceară, și 2. Două ajutoare de câte unasută (100) coroane pentru învățării dela orice meserie sau industrie.

Să recere ca reflectanții să fie Români ortodocși talentați și cu purtare morală bună. Cererile de concurs sânt a să adresa Conzistoriului diecezei române gr. or. din Caransebeșului până la 19/30 Iulie 1916 fiind instruite cu următoarele documente alăturate în original sau în copii autentice: 1. Estras de botez, provăzut cu adeverință din partea preotului local competent, că concurentul și acum aparține bisericii române gr. or. din metropolia noastră. 2. Atestat de sărăcie dela antistia comunală, vidimat și de preotul nostru local despre starea materială socială a concurentului și a părinților săi. 3. Testimonii școlare și eventuale atestate de serviciu despre progresul și purtarea morală din anii trecuți.

—Din partea comunității de avere a fostului regiment confinar romanobanatic Nr. 13 să vor distribui pentru anul școlar 1916/1917 studenților ordinari, cari frecventează școala superioară de silvicultură, alte academii sau universități, precum și elevilor a gimnaziilor și școlilor reale și frecventanților altor școli speciale din patrie, ajutoare în bani. Ajutoarele să vor conferi numai la acei fii ai împădușurilor, cari dovedesc progres bun în studii și au purtare bună. Ceice doresc să obțină vr'unul din aceste ajutoare sânt provocați a-și subșterne petițiile lor timbrate în toată regula, Comitetului Comunității de avere până la 31 Iulie 1916 st. n.

Rugările petenților au să fie instruite cu următoarele documente: 1. Atestat școlar din anul școlar 1815/1916 în original sau în copie legalizată, din care să va vedea progresul fiecăruia. 2. Atestat despre averea mișcătoare sau nemiscătoare a familiei.

Emigrarea oprită. Numărul cel mai nou al monitorului oficial aduce știrea că pentru toți bărbații obligați la serviciul militar oprește de a emigra din țară — s-a prelungit încă cu un an. Ordinațiunea intră în vigoare în 27 Iulie n.

Apollo-Bio. Program pentru Joi și Vineri la orele 8^{1/2} seara „Isvorul de aur”, mare dramă socială în 4 acte. — „Valea Elba”, vedere de pe natură. — „Hotelul la ingerul albastru”, comedie în 2 acte. — „Mărgăritarul din stridie” comedie în 2 acte. Sâmbătă și Duminecă: program nou.

Anunț. Caut un cancelist care știe lucra independent. Reflectanții să-și comunice pretenșiunile. Cel angajat poate ocupa locul imediat.

Dr. Nic. Cristea avocat Ocna-Sibiu. Vizakna.

Poșta Redacției.

D-șoarele V. S. și d-tui Divo Roșam: Pe lângă cea mai mare bunăvoință ceea ce ne trimiteți nu se poate publica nici chiar acum, în sezonul... căldurilor!

Proprietar:

Tip. A. Mureșianu: Branisce & Comp
Redactor responsabil: *Ioan Lacea*.